

Ifjúsági mozgalom és a pártépités

A SZEVEDI EGYETEM hasábjain a KISZ-tagok körében végzendő pártépitéshez kapcsolatosan eddig elmondottakhoz csak néhány ponton kívánunk hozzászólni. Mondanivalónkat részben azért is szükítjük le egy-két, a pártépités egészéhez viszonyítva másodrangúnak tekinthető mozzanatra, mert KISZ-bizottságunknak a kérdéssel kapcsolatos álláspontja szinte teljes mértékben meggyezik Vörös László elvtárs véleményével, másrészt pedig már az eddigi vita is — meggyőződésünk szerint — a pártépités minden fontos elvi és gyakorlati kérdéséről tisztázza és helyére tette.

Olyan kérdéseket vetnek fel, amelyek eddig vagy nem kerültek kellő megfontolásra, vagy pedig egyáltalában nem is vetődtek fel. Mindenekelőtt azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy a jelen helyzetben a korábbinál még nagyobb jelentősége van a KISZ-tagok között folytatandó pártépitésnek. A pályázati rendszer, az új tanulmányi-, ösztöndíj- és vizsgarend, a következő tanévtől bevezetésre kerülő új egyetemi szervezeti- és működési szabályzat nemcsak az egyetemnek és karok önállóságát, a hallgatók felelősségét, hanem ezekből kifolyólag a KISZ-szervezet munkájának a jelentőségét is növelik. Az egyetemi élet és a KISZ-munka minden területén az eddigieknél sokkal nagyobb fontosságú lesz a hallgatók önállósága, kezdeményező-készsége. Ugyanakkor az egyetemi és kari vezetőtestületekben (a különböző tanácsokban és bizottságokban) a hallgatók jogkörre szintén óriási mértékben kiszélesül. A feladat- és jogkörök bővülése — a KISZ-szervezetek munkáját részben megnehezítik, részben tartalmasabbá is teszik. Ilyen körülmények között nemcsak a párt- és pártbizottságok, hanem a KISZ-szervezetek eszmepolitikai nevelőmunkájának szerepe és jelentősége különösen megnő. Hogy ezekkel a feladatokkal hallgatóink eredményesen tudjanak megbirkózni, s hogy a megnövekedett jogkörrel minél jobban és helyesebben tudjanak élni, magától értetődően a párttaggá lett vagy leendő KISZ-tagoknak igen komoly szerepük van, hiszen a párttag-hallgatóknak nemcsak a kül- és belpolitikai, hanem a hallgatóságot közvetve vagy közvetlenül érintő egyetempolitikai kérdésekben is elfoglalt, s nagyobb tömegeket befolyásoló véleménye és állásfoglalása lényeges mértékben meghatározója lehet egy-egy nagyobb közösség tevékenységének. Mostantól kezdve tehát ennek az új helyzetnek is a pártépitő tevékenység hatékonysága fokozásának irányába kell hatnia.

AZ EGYETEMI ÉLETBEN bekövetkezett jelentős változások a szakmai és a társadalmi munka szempontjából nemcsak hallgatóink előtt teremtetek sok

tekintetben új helyzetet, nemcsak rájuk róttak ezek újabb, s nehezebb feladatokat, hanem oktatóink előbb is megnövekedtek a követelmények. *E feladatok elvégzésében döntő szerep hárul a kommunista oktatókra.* Más szempontból sem, de ebből a szempontból sem mindegy az, hogy a tanulmányaik befejezése után az egyetemen bentmaradó fiatal oktatók közül hány kerül már párttagként a különböző tanszékekre, intézetekbe. Nyilvánvaló, hogy az egyetemen maradás legfontosabb feltétele a szakmai rátermettség, s nem jelent kizáró okot a pártonkívülség. *De az is nyilvánvaló, hogy a megnövekedett szakmai és társadalmi feladatokat legjobban a kommunista oktatók oldhatják meg.* Éppen ezért a káderutánpótlás szempontjából számba jövő KISZ-tagok körében végzendő pártépitő tevékenységnek különös jelentősége van. Úgy véljük, hogy az eddigi vitában ez a mozzanat sem nyert megfelelő hangsúlyt. Bár kétségtelen tény az is, s szép számú

eset bizonyítja, hogy a fiatal oktató az egyetemre kerülés után jut el a pártba. Sok esetben ez bizonyul természetes folyamattal, sokszor azonban a pártba való eljutás már korábban is elképzelhető lett volna, nem is beszélve arról, hogy a fiatal oktatók egy része később sem válik alkalmassá arra, hogy párttag legyen. Ez azonban már más „lapra” tartozik.

A vita eddigi résztvevőinek figyelmét érdekes, de talán bizonyos szemléletre jellemző módon elkerülte az a tény, hogy az utóbbi években az egyetemi hallgatók között jelentős mértékben megnövekedett a nőhallgatók száma. S amikor egyetemünkre vonatkoztatva azt állapíthatjuk meg, hogy örvendtes módon megnőtt a párttag-hallgatók között a hallgatók száma, ugyanakkor azt is látnunk kell, hogy ez a növekedés még mindig nem felel meg annak a ténynek, hogy egyetemünk hallgatóinak majd 75%-a nő; s ha elfogadjuk azt, hogy az egyetem saját helyzetéből fakadóan a pártépités fő bázisát a hallgatóság képezi, akkor ebből az a tanulság vonható le, hogy még igen komoly feladatok állnak előttünk a hallgatóink legjobbjainak párttaggá való nevelése területén. E feladatok megoldása nem okozhat különösebb problémát, hiszen a mindennapi élet azt mutatja, hogy hallgatóink komolyan érdeklődnek a politikai kérdések, a társadalmi tevékenység iránt és igen felelősségteljes KISZ-funkciókat eredményesen töltenek be.

AZ ÁLTALUNK EDDIG felvetett problémák is jelzik, hogy a pártépités csak akkor lehet minden szempontból igazán eredményes, ha az folyamatosan végzett, tervszerű, tudatos tevékenység, amely a különféle szervek és fórumok koordinált munkáján alapszik. Egyetemünkön ebből a szempontból is az utóbbi két évben igen jelentős változás volt tapasztalható. Ennek ellenére hangsúlyozni szeretnénk a folyamatoság elvét, hiszen még mindig kísérte az a felfogás, amely szerint bár tudatosan, tervszerűen kell foglalkozni a pártépitéssel, de ezt csak a „kész, érett” emberekre kell korlátozni. Ez a szemlélet is közrejátszik abban, hogy egészen magas azon KISZ-vezetőinknek a száma, akik hosszú éveken keresztül áldozatos és eredményes KISZ-munkát végeznek, s mégsem lesznek nálunk párttagok.

A vita résztvevői részletesen is kifejtették és elemezték azoknak a kommunistaoknak, párt- és KISZ-szervezeteknek a tevékenységét, amelyek a pártépitésben fontos szerepet töltenek be. Azonban szükségesnek tartjuk, hogy a mi egyetemi gyakorlatunk alapján néhány dolgot még jobban kiemeljünk. Meggyőződésünk az, hogy a pártépités eredményessége elsősorban a kisebb-nagyobb KISZ-közösségeket patronáló kommunista oktatók, a kommunista szakdolgozathoz vezető, a párttag-hallgatók és az egyes szakmai pártcsoportok tevékenységétől függ. A kommunista patronáló tanárok munkájának alapvető fontossága ismert. A többi három esetben azonban ez még nem nyert kellő megvilágítást. Pedig véleményünk szerint a kommunista szakdolgozathoz vezető ismeri

talán a legjobban a hallgató egyéniségét, világnézeti és erkölcsi arculatát. Ezek megismerésére a több éves közös munka során egyszerű lehetőségek nyílnak. S hogy ez mennyire így van, azt a bölcsészkarai tapasztalat bizonyíthatja legjobban. Ezen a karon a KISZ-szervezet mellett az esetek többségében az illető kommunista szakdolgozathoz vezető a párttag-ajánló. A párttag-hallgató évfolyamtársaknak a munkája, tevékenysége pedig már önmagában is irányt mutató és ösztönzést adó példa lehet, s kell is, hogy az legyen. Ezen kívül természetesen ezeknek a hallgatóknak tudatosan is végezniük kell pártépitő tevékenységet, ami nem merülhet ki a hallgatói pártcsoport ilyen jellegű munkájában. Az egyes szakmai pártcsoportoknak pedig összefogniuk és irányítaniuk kell a hozzájuk tartozó területén folyó egész pártépitő tevékenységet, s ez azért is lehetséges, mert a pártcsoportban ott vannak a patronáló tanárok, a szakdolgozathoz vezető, a KISZ-ben dolgozó fiatal oktatók és esetenként a párttag-hallgatók is.

Az ajánlásokkal kapcsolatban a mi véleményünk is az, hogy a hibákat nem szabad „véka alá rejteni”. Valóban arra kell törekedni, hogy ezek az ajánlások ne „hérosz”-ban, hanem embert mutatassanak be, még a kisebb hibák, fogycosságok feltárástól sem kell visszariadni, hiszen ezzel csak a jelentkező későbbi munkáját segítjük és könnyítjük meg. Arra is törekedniük kell, hogy a felvetel után az új párttagot a lehetőségekhez képest komolyabb munkával lássuk el és további tevékenységét is kísérjük figyelemmel. Az utóbbi szempontból célszerűnek tűnik az, hogy az illetékes párt- és KISZ-szervek bizonyos időközönként értékeljék a korábban felvetett hallgatók munkáját, mert ez hasznos tanulságokkal szolgálhat mind a párttag-hallgatók számára, mind pedig a párt- és KISZ-szervek további pártépitő tevékenysége számára.

HOZZASZÓLÁSUNKAT AZZAL szeretnénk zárni, hogy a pártépitésről beszélve nem feledkeztünk meg a KISZ-munka egészéről sem, hiszen a pártépités, a KISZ szempontjából a KISZ-ben folyó tevékenységnek csak egyik fontos része, s ugyanakkor szoros függvénye a számtalan egyéb területen végzett munkának. Amikor tehát a pártépités hatékonysága növelésének lehetőségeit vizsgáljuk, feltétlenül látnunk kell azt, hogy a hatékonyság növelésének alapja az, hogy a KISZ-munka egészének tartalmi és formai színvonalára emelkedjék. Eme probléma széles körben történő megvitatásának szintén itt van az ideje, mint ahogy meggyőződésünk szerint a KISZ-munka jelenlegi tartalmi és formai lehetőségei több vonatkozásban már nem alkalmasak arra, hogy az egyetemi hallgatók esetében az eddigieknél színvonalasabb, vonzóbb, hatékonyabb és társadalmilag is hasznosabb KISZ-munka számára a szükséges alapokat biztosítsák.

MAKK FERENC

a KISZ JATE-bizottságának tagja

Patronálásról, nevelésről

Hozzászólás dr. Erős István-dr. Mezei Géza cikkéhez

Örvendtes tény, hogy az egyetemi élet különböző területein folytatott vitáknak a Szegedi Egyetem szerkesztőségé publicitást biztosított. E lap valóban alkalmas arra, hogy közösen elemezzük a mindannyiunk által fontosnak tartott feladatunkat, és e közben vagy ezáltal kicséréljük a tapasztalatainkat. Vitáinkban viszont állandóan szem előtt kell tartanunk, hogy a Szegedi Egyetem három felsőoktatási intézmény, s ezeken belül még több kar lapja. A viták során csak olyan általánosításokat tehetünk, amelyek akkor is érvényesek, ha figyelmen kívül hagyjuk a végső konklúzió levonásának alapjául szolgáló intézmény sajátosságait.

Dr. Erős István és dr. Mezei Géza idézett írásukban a gyógyszerésztudományi kar kilenc éves patronálási tapasztalatait értékelik az oktatói alapszervezet összegezése alapján. (Egyébként célszerű lenne, ha a gyógyszerésztudományi kar oktatói KISZ-szervezete ezt az értékelést eljuttatná a tudományegyetem oktatói alapszervezeteihez is.) Gondolatainkat és végső következtetéseinket azonban a patronálási mozgalom további fejlődése érdekében „a patronus szemszögéből” általános érveléssel bocsájtjuk vitára.

Ha a „patronus” fogalma alatt a többi kar patronusait is értjük, vitaközni szeretnénk néhány megállapításukkal.

A csoportgyűlésekről

Abban teljes mértékben egyetértek a cikk íróival (és én is ebből indulok ki) hogy „patronus legfontosabb feladata tartalmaz és jó mozgalmi, közösségi élet megteremtéséhez nyújtott maximális segítség megadása”. Azt a megállapításukat azonban már vitatnám, hogy a „patronus minden törekvése arra irányuljon, hogy körültekintően előkészített és baráti légkörben lefolytatott csoportgyűlések (kiemelés tőlem — T. L.) minden hallgatóban alakítsák ki a közösséghez tartozás élményét.” A patronálási mozgalom akkor lesz hosszabb életű — ellentétben néhány más haldokló mozgalommal — ha nem válik sematikusává. A csoport (akár tanulmányi — akár KISZ-csoportról van is szó) a gyakorlatban mechanikusan létrehozott egység, ami a patronus számára elsősorban a tanórán kívüli nevelő tevékenység egyik színtere. A csoportgyűléseken kívüli találkozások, beszélgetések ne csak a megismerést szolgálják, hanem egyben az állandó kölcsönhatást is.

Nem csak a csoportgyűléseken tudunk kollektív szellemre nevelni! Sőt! Elfordulhat, hogy nem csak az „1. évfolyam első csoportgyűlésén nem kollektíva a csoport”, hanem az utolsó évfolyam utolsó csoportgyűlésén sem lett azaz, mert éppen a spontán módon kialakult igazi közösségek időközben erősebbekké váltak. (Pl. JATE, TTK, Jogi Kar kollégiumi közösségei.) Igaz, hogy az egyetemi hallgatók munkájukat elsősorban a tanulmányi és KISZ-csoportokban végzik, de az igazi közösségi életnek még számtalan területe van, amelyet a patronáló nem hagyhat figyelmen kívül.

Abból indultunk ki, hogy a patronus legfontosabb feladata a tartalmas és

jó mozgalmi, közösségi életre (s én még hozzátenném: igazi hivatáséretre, munkaszerepre) való nevelés. Legfontosabb törekvése pedig az legyen, hogy akár csoportfoglalkozások keretében, akár azon kívül — de az egyetemi élet színterein — e cél érdekében munkálkodjon.

Talán a „csoportfelelős” fogalom jobban is kifejezi az oktató tevékenységét, az oktató felelősségét azért, hogy az általa elvállalt, vagy számára kijelölt csoport tagjai igazi, hasznos építői legyenek társadalmunknak.

A csoport életéről

A másik, szerintem vitatható gondolat, a programok megszervezésének a cikkírók által javasolt módja. Lehet, hogy a gyakorlat igazolta, vagy igazolni fogja javaslatukat, de kevés a valószínűsége annak a vitának, amelyre a résztvevők azért tanulmányozták át az előadás anyagát, mert az oktatójuk az előadó felkérését ehhez a feltételhez köthette. Ha ők maguk nem mutatnak élénkebb érdeklődést a ki-tűzött téma iránt, akkor talán még e „támogatás” sem fogja azt annyira felkelteni, hogy e témából vitaközlést kezdeményezzenek. Ehhez kapcsolódik a „központilag kijelölt” témák kérdése. A JATE-n néhány évvel ezelőtt is kipróbáltuk ezt a formát, de azután hamarosan rájöttünk, hogy nem elégséges a témát kijelölni, körültekintően megszervezni (előadók felkérése, ajánlott irodalom megjelölése, anyagok bemutatása, stb.). A témát a „központ” részéről célszerűbb ajánlani, s ezután mind a központ, mind az alapszervezet és nem utolsó sorban a csoportfelelős feladata, hogy ezek iránt felkeltsék az érdeklődést.

A bizalomról

Végezetül még egy kérdés: az őszinteség és a bizalom kérdése. A cikk írói helyesen hangsúlyozták, hogy az őszinteség és a bizalom elengedhetetlen feltétele az eredményes nevelő munkának. E cím alatti utolsó bekezdésük azonban vitatható. (Itt valóban egyoldalú a kép!)

A csoportfelelősnek — éppen az őszinteség és a bizalom érdekében — nem azzal kell számolnia, hogy az egyetemi fiatalok kevésbé előnyös vonásokkal rendelkeznek, hogy gyakran még tapasztalatlan, szertelen, elhamarkodottan cselekszik, szubjektív és végletekbe esik. (Vajon ez nem mondható-e el a legtöbb fiatal „patronáló oktatóra”?) A hallgató is az egyetemi közösség, a társadalom tagja és neki is azért vannak „kevesbé előnyös vonásai” mert nagyon sok felnőttnek — általában az embereknek — is van. S talán a csoportfelelős mozgalmunkat az is nagymértékben előbbre viszi, ha tevékenységünk során a hallgatókat — a nevelési irányelveknek megfelelően — felnőtteknek tekintjük.

Bár a cikkírók — nagyon helyesen — elsősorban a hallgatóktól várják a véleményeket, kifogásokat, úgy érzem, emellett ennyivel még ki kell egészítenem a képet. Szolgáljon mentésemre, hogy a még hallgatóként szerzett tapasztalataimat irtam le.

DR. TÓTH LAJOS